АБДУЛЛА ШАИГ

ГОЧАМАН ӘДИБИМИЗ

Ијулун 24-дә Азәрбајҹан мәдәнијјәти вә әдәбијјатын көркәмли хадими, һуманист шаир, јазыҹы вә драматург, ијун илләрдән бәри халг шаирләрә сәнәдинә чалынмыш Абдулла Шаиг Тәлибов вәфат етмишдир.

Ә. Сабир, Ч. Мәммәдгулузадә, Ә. Һагвердиев, Н. Вәзиров вә А. Сәһһәт кими јаҳын достлары бирликдә Абдулла Шаиг Азәрбајҹанын XX әср мәдәнијјәти вә ичтимаи фикир тарихиндә шәрәфли бир јер тутур. 78 илдик мәһәлләсі өмрүнүн 60 илини елми јарадыҹылыға, маариф вә мәдәнијјәт илләринә, мүәллимлијә һәср етмишдир.

Абдулла Шаиг Тәлибәдә 1881-ҹи илдә дүнјаја анадан олмушдур. Ө, өмрүнүн бешинҹи Тифлисдә алмышдыр. А. Шаиг 1901-ҹи илдә Бакыја көчүрүк мүәллимлиј илләрә вә бу замандан е'тибарән маариф саһәсиндә фаал сурәтдә чалышмаг, мәктәбләр үчүн тәдрис китаблары, програмлар јазыр, бунунла бәрабәр өз әдәби јарадыҹылығыны давам етдирир.

Абдулла Шаиг Азәрбајчанда Совет һакимијјәтинин гурулмасына севинчлә гаршылајан вә өз әдәби јарадыҹылығыны, ичтимаи фәалијјәтини јени өмрү һајатына һәср едән јазыҹылардан биридир. Онун кечмиш јарадыҹылыг фәалијјәти да әсасән бу јени дөврә аиддиҹәдир.

А. Шаиг Совет һакимијјәти илләринә гәдәр јазмышдыр бојук һәҹмли әлјазмалары ичтимаи-сијаси вә рух јүксәлтмәк илә тәрәнүм едән јазмышдыр бири олмушдур. 1927-ҹи илдә А. Шаиг «Ислыбым» адлы пјесини, 940-ҹы илдә «Араз» романыны јазыр, сонра «Хаҹа», «Ел оғлу», «Вәтән», «Аҳаҹ, Гарача гыз», «Фитнә» кими пјесләри 938-ҹи илдән е'тибарән кечмиш тамашачы театрында мүвәффәгијјәтлә тамашаја верилмишдир. 1946-ҹы илдә А. Шаиг «Нушабә» әсәрини јазыр.

Совет дөврүндә А. Шаиг мүәсир мөвзуда, халгмышлыг һәјатында, јени чәмијјет, сосиализм чәмијјәти гурмаг уғрунда мүбаризәнин кәскин јени сосиалист мүнасибәтләрини тәсдиг етмәк үчүн етмәкдә бөрәбәр кечмишин гаранлыгларына гаршы да амансыз мүбаризә апарыр.

Бојук Вәтән мүһарибәси илләринә А. Шаиг мүхтәлиф жанрларда өзгәрмәз јаратҹылығы ичәрисиндә вәтәнпәрвәрлиҝ, вәтәндашлыг һиссләрини вә вуғары А. Шаиг-лијини, јаратмаг ишинә рәһбәрлијини бүтүнлүкдә ифадә етмиш, јеҝәрләр, пјесләр, поемалар, ушаг әсәрләри вә һекајәләр илә канч нәсли Совет Вәтәнимизин ләјаҹәтли вә истигләлијәти уғрунда мүбаризәнин чох гүввәтлиҝ, Хусусилә сон ҝәлгәлләрин Вәтәнин ҝәлән бојүк совет өлкәсинин горумаг, коммунизмә доғру мүнәффәгијјәтләр әлдә етмәк вә бојүк тарихи нәтиҹәләрәнин мүдафиә едиб даһа да мөһкәмләндирмәк идејасы А. Шаиг-ин бүтүн әдәбијјат вә ичтимаи-сијаси поетик гүввә илә ифадә едә билмишдир.

А. Шаиг ориҝинал бир јазычы олмагла бәрабәр, ејни заманда, бачарыглы бир мүтәрҹим иди. О, Низами Ҝәнҹәвинин «Искәндрнамә» поемасынын бир һиссәсинин («Шәрәфнамә»-ни), В. Шекспирин «Магбет» фаҹиәсини, М. Горки, А. С. Пушкин, И. А. Крылов вә Н. А. Некрасовун бир сыра әсәрләрини Азәрбајҹан дилинә тәрҹүмә етмишдир.

А. Шаиг ушаглар үчүн бир јазычы олмагла бәрабәр, ејни заманда, бачарыглы бир мүтәрҹим иди. О, Низами Ҝәнҹәвинин «Искәндрнамә» поемасынын бир һиссәсинин («Шәрәфнамә»-ни), В. Шекспирин «Магбет» фаҹиәсини, М. Горки, А. С. Пушкин, И. А. Крылов вә Н. А. Некрасовун бир сыра әсәрләрини Азәрбајҹан дилинә тәрҹүмә етмишдир.

А. Шаиг ушаглар үчүн бир јазычы олмагла бәрабәр, ејни заманда, бачарыглы бир мүтәрҹим иди. О, Низами Ҝәнҹәвинин «Искәндрнамә» поемасынын бир һиссәсинин («Шәрәфнамә»-ни), В. Шекспирин «Магбет» фаҹиәсини, М. Горки, А. С. Пушкин, И. А. Крылов вә Н. А. Некрасовун бир сыра әсәрләрини Азәрбајҹан дилинә тәрҹүмә етмишдир.

Абдулла Шаиг Тәлибәдә 1881-ҹи илдә дүнјаја анадан олмушдур. Ө, өмрүнүн бешинҹи Тифлисдә алмышдыр. А. Шаиг 1901-ҹи илдә Бакыја көчүрүк мүәллимлиј илләрә вә бу замандан е'тибарән маариф саһәсиндә фаал сурәтдә чалышмаг, мәктәбләр үчүн тәдрис китаблары, програмлар јазыр, бунунла бәрабәр өз әдәби јарадыҹылығыны давам етдирир.

Абдулла Шаиг Азәрбајчанда Совет һакимијјәтинин гурулмасына севинчлә гаршылајан вә өз әдәби јарадыҹылығыны, ичтимаи фәалијјәтини јени өмрү һајатына һәср едән јазычылардан биридир. Онун кечмиш јарадыҹылыг фәалијјәти да әсасән бу јени дөврә аиддиҹәдир.

А. Шаиг Совет һакимијјәтини илләринә гәдәр јазмышдыр бојүк һәҹмли әлјазмалары ичтимаи-сијаси вә рух јүксәлтмәк илә тәрәнүм едән јазмышдыр бири олмушдур. 1927-ҹи илдә А. Шаиг «Ислыбым» адлы пјесини, 940-ҹы илдә «Араз» романыны јазыр. Онун «Хаҹа», «Ел оғлу», «Вәтән», «Аҳаҹ, Гарача гыз», «Фитнә» кими пјесләри 938-ҹи илдән е'тибарән кечмиш тамашачы театрында мүвәффәгијјәтлә тамашаја верилмишдир. 1946-ҹы илдә А. Шаиг «Нушабә» әсәрини јазыр.

Совет дөврүндә А. Шаиг мүәсир мөвзуда, халгмышлыг һәјатында, јени чәмијјет, сосиализм чәмијјәти гурмаг уғрунда мүбаризәнин кәскин јени сосиалист мүнасибәтләрини тәсдиг етмәк үчүн етмәкдә бөрәбәр кечмишин гаранлыгларына гаршы да амансыз мүбаризә апарыр.

Бојүк Вәтән мүһарибәси илләринә А. Шаиг мүхтәлиф жанрларда өзгәрмәз јаратҹылығы ичәрисиндә вәтәнпәрвәрлиҝ, вәтәндашлыг һиссләрини вә вуғары А. Шаиг-лијини, јаратмаг ишинә рәһбәрлијини бүтүнлүкдә ифадә етмиш, јеҝәрләр, пјесләр, поемалар, ушаг әсәрләри вә һекајәләр илә канч нәсли Совет Вәтәнимизин ләјаҹәтли вә истигләлијәти уғрунда мүбаризәнин чох гүввәтлиҝ. Хусусилә сон ҝәлгәлләрин Вәтәнин ҝәлән бојүк совет

ӘЗИЗИМИЗ ШАИГӘ

Әзиз Шаиг, Сән өјрәтдин бизә мәктәбдә имланы,
Дејмәдин севмәмәк мүмкүн сәнин тәк јахшы инсаны.
Өзүн доғру, сөзүн доғру, алын доғру, дилин доғру,
Чәнаблыгдан јолдан алдын сән сәадәт мүкәммәл доғру.
Кәзәрдин кәскинин мәнчә кунәфсиз корпатәк һәр ан,
Гырышларда јазыламышдыр ачыг алынында һагг-вичдан.
Гызыл бајраглар алтында өмүр сүрдүн сәадәтлә,
Јахын дост, узаг дост көнүл вердин-мәһәббәтлә,
Узун илләр галан чалдын вәтәнин, елин, ел үстәд,
Бу ат күнләр заманында бизи тәрк еләдин һејбәт.
Өзүн кетдинсә, јурдунда јенәдмәз, күчү ордун вар,
Советләр өлкәсиндә һәр заман шан-шөһрәтин артар.

Сүлејман РУСТӘМ

НӘЧИБ ИНСАН

Гочаман әдәбијјатымыз, кәскин инсан тимсалы Абдулла Шаигин нәчиб ләһҹәси артыг сүчмуштур. Ачкәзәр гара торпаг өмүнүс чөлләрә, мәһрибан бахышлы инсанлы да агушунда адды, бојүк мәһәббәт вә әлвәрәнҹ бир јүрәкдә өз мәскәнини тутмушдур, сосиалист Вәтәнинә севән Абдулла Шаиг 60 илдик јарадыҹылыг јолу кечмәкдә бөрәбәр јүзүн заман канч нәсилин тәрбијәси саһәсиндә чалышмыш, көрәкмли бир педагог кими танынымышдыр.

Азәрбајчан јазычылары, әлләриндә, педагоглары арасында әз адам тапылар ки, Абдулла Шаигин тәләбәси олмасын. Абдулла Шаиг өз тәләбәләринин бојүк мәһәббәтә сөвмиш, һәмишә онлара аталыг гајғысы көстәрмишдир.

Шаигин мә'наны вә долғун һајаты јалныз бу күнүн ҝәнчләри үчүн дејил, кәлҝәк нәсилләр үчүн да нүмунә олачаҝдыр.

Канчлыг Вәтәнә сөвмәк, халга хидмәт етмәји Шаигдан өјрәнәчәк. Онун мүнис кәләри јумуаса да, бәһар кими чичәкләнмиш әмәләри өбди јапајачаҝдыр.

Абдулла Шаиг әдәбијјатымыз үчүн әәнкин бир хәзинә гојуб кетмишдир. Онун һәр бир әсәриндә Вәтәнә, халга мәһәббәт һиссләри дүјулар, мәһрибан бир ләһҹә чырпынтысы һисс олунур.

М. СЕЈИДЗӘ

МУӘЛЛИМЛӘР МҮӘЛЛИМИ

Азәрбајҹан мәарифи вә мәдәнијјәтинә бојүк бир кәдәр үз верди. Мә'мары һајатынын 58 илини халг маарифинә сәрф едән вә бу чәһәтдән өзкар — командаилијндан бири олан Шаиг мүәллими бизи тәрк етди.

Азәрбајчан мәарифи тарихиндә Абдулла Шаиг гәдәр узун вә сәмәрәли хидмәт көстәрән икинчи бир мүәллим тәсәввүр етмәк чәтиндир. Педагожи фәалијјәтә әсримизда бир илдә гәдәр гојан Шаиг мүәллими «Фырчыналарын қурладыны», «халглар һәбсханасынын јахландығы» бир дөврдә мәарифә саһәсинә атылмышдыр. Һәсәнбәј Зәрдаби, Рәшидбәј әфәндијев, Һәрманын Нәриманов, Ф. Кечәрли, Ч. Мәммәдгулузадә, Сабир, Сәһһәт, С. М. Ганиәва, Сүлејман Сани, Үзејирбәј кими халг мүәллимләриндән бири дә А. Шаиг иди.

О заманлар «рус-татар» мәктәбләриндә ана дилиндә тәдрис чох саһәдә шәриәт дәрсі дејин савадсыз мөллалара тапшырылдығы. Бела бир вахтда халгын ана дилини, мәдәнијјәтини сөвән мүәллимләр бојүк е'тибар вар идр. Шаиг мәһз бела мүәллимләрдән идр.

Һәлә ингилабдан әввәл јазылан «Кәлшәк-ин-әдәбијјат» вә «Кәлләр» дәрсликләри өз идеја мәзмуну, хусусилә, Азәрбајчан вә рус классик әдәбијјатынын өрнәкләри илә мүнасәбәтдә мүәллимләрин вә шакирдләрин мәһәббәтини гаранлыгдан.

Шаиг мүәллим сөзүн там мә'насында мүәллим иди. О, такҗа дәрсләрдә дејил, бүтүн варлығы, рәфтары, давранышы вә дахили кеф-ијјәтләрилә кәнчләрә өрнәк олан мүәллим идр, халг мүәллими идр.

Азәрбајчанда Совет һакимијјәти гурулмасы Шаигин ағырлығы бојүк бир вәзифә јүкү вәрди. Ма'мары һајатынын 58 илини халг маарифинә сәрф едән вә бу чәһәтдән өзкар — командаилијндан бири олан Шаиг мүәллим бизи тәрк етди.

Азәрбајчан маарифи тарихиндә Абдулла Шаиг гәдәр узун вә сәмәрәли хидмәт көстәрән икинчи бир мүәллим тәсәввүр етмәк чәтиндир. Педагожи фәалијјәтә әсримизда бир илдә гәдәр гојан Шаиг мүәллим «Фырчыналарын қурладыны», «халглар һәбсханасынын јахландығы» бир дөврдә маарифә саһәсинә атылмышдыр. Һәсәнбәј Зәрдаби, Рәшидбәј әфәндијев, Һәрманын Нәриманов, Ф. Кечәрли, Ч. Мәммәдгулузадә, Сабир, Сәһһәт, С. М. Ганиәва, Сүлејман Сани, Үзејирбәј кими халг мүәллимләриндән бири дә А. Шаиг идр.

О заманлар «рус-татар» мәктәбләриндә ана дилиндә тәдрис чох саһәдә шәриәт дәрсі дејин савадсыз мөллалара тапшырылдығы. Бела бир вахтда халгын ана дилини, мәдәнијјәтини сөвән мүәллимләрә бојүк е'тибар вар идр. Шаиг мәһз бела мүәллимләрдән идр.

Һәлә ингилабдан әввәл јазылан «Кәлшәк-ин-әдәбијјат» вә «Кәлләр» дәрсликләри өз идеја мәзмуну, хусусилә, Азәрбајчан вә рус классик әдәбијјатынын өрнәкләри илә мүнасәбәтдә мүәллимләрин вә шакирдләрин мәһәббәтини гаранлыгдан.

Шаиг мүәллим сөзүн там мә'насында мүәллим иди. О, такҗа дәрсләрдә дејил, бүтүн варлығы, рәфтары, давранышы вә дахили кеф-ијјәтләрилә кәнчләрә өрнәк олан мүәллим идр, халг мүәллими идр.

Азәрбајчанда Совет һакимијјәти гурулмасы Шаигин ағырлығы бојүк бир кәдәр үз